

— שאילתות ותשובות (זועבי, דינשטיין); הודעת הממשלה על ביטול הממשל הצבאי (ישעיהו־שרעבי, אשכול) —

תקנה 109, לפיו אסור עליו לעזוב את אזור סגור ט' ללא רשיון.

ד. תוקף הצו הנוכחי יפוג ב־15 בנובמבר 1966.

ה. כיום 3 באוקטובר 1966 ביקש בעלי־פה רשיון לנ"י סיעה לבאר־שבע לשלושה ימים למטרת טיול. מקבל הבקשה ביקשו להגיש בקשתו בכתב, על מנת להעבירה לאישור המטה, מאחר שאין זה בסמכותו לאשר בקשות מעין אלו לאדם אשר לגביו הוצא צו הגבלה.

ו. הנ"ל אמר, שמיצאי המבוקש ייחד עם זאת אמר שהוא ביטל את תכניו לנסוע לטיול לבאר־שבע.

ז. לא דיבר עמו דבר פרט לעצם הבקשה שלשמה בא אל משרד המושל. האדם הנוסף שהיה עמו אינו אדם אשר לגביו הוצא צו הגבלה אישי, ולכן אמר לו הקצין כי הוא יכול לנסוע לבאר־שבע ואינו זקוק לרשיון כל־שהוא.

לשאלה 1: מר עיסא נמד אנסיר מוגבל בתנועותיו, וזאת מטעמי בטחון. נכון כי ביקש לנסוע לטיול לבאר־שבע ובקשתו לא אושרה. לא נכון שיעצו לו עצות כל־שהן או שדובר עמו בענין פוליטי.

לשאלה 2: לא היתה התערבות כל־שהיא, כנטען עליידי השאלה הנכבד.

לשאלה 3: לא. השיקול לסרב לבקשתו היה מוצדק.

בלי רשיון. נוסף על כך אמר הקצין למר אנסיר, שמוטב לו לא להתעסק בפוליטיקה וכן "תעזרו לנו ונעזור לך".

בקשר עם זה אבקש לדעת:

1. האם העובדות הנ"ל נכונות בחלקן או בעיקרן?
2. אם כן — המוכן כבודו להורות למושלים הצבאיים להפסיק להתערב בחייהם הפרטיים של האזרחים ולעוץ להם עצות?
3. האם קיימת סיבה שלא לתת רשיון למר אנסיר, וב־מקרה שאינה קיימת — המוכן כבודו להורות שמר אנסיר אמנם יקבל את הרשיון המבוקש?

סגן שור הבטחון צ. דינשטיין:

א. עיסא נמד אנסיר מנצרת עזב את הארץ שלא כחוק ב־23 בינואר 1955, עבר עם שני חבריו לירדן והסגיר עצמו למשטרת ג'למה שם.

ב. הוחזר עליידי הירדנים ב־14 בינואר 1960 לאחר ששהה בירדן מעל לחמש שנים. בחזרו נעצר לחקירה, הוא־שם וינדון בבית־המשפט המחוזי בחיפה, ביום 1 בנובמבר 1960, ל־20 חודשי מאסר, באשמת מסירת ידיעות לאויב (תיק פ.א. 648/60).

ג. לאחר רציף העונש הוטל עליו צו הגבלה, על פי

ג. הודעת הממשלה על ביטול הממשל הצבאי

1963. מרכז הארץ וצפונה, לרבות הערים תל־אביב, חיפה ונתניה, נפתחו או לתנועה חופשית. בשנת 1966 המשכנו במתן הקלות, ולאזור הנגב ניתן רשיון יציאה כללי וכן הותרה הכניסה לצפון הארץ, פרט לאזורי גבול בלתי־מאוכל־לסים.

המסגרת הצבאית הנושאת את השם "ממשל צבאי" קיימת ופועלת מכוח הוראות פנים צבאיות ולפיכך אין צורך בתיקוניו או בביטולו של חוק כלשהו לשם ביטול הממשל הצבאי ומניגונו. האזורים שעליהם היו מופקדים המושלים הצבאיים יצורפו למרחבים הפיקודיים של צה"ל, ויהיו בסמכותם של אלופי הפיקודים המרחביים, כמפקדים צבאיים.

צה"ל יחדל לטפל בהענקת רשיונות תנועה. משטרת ישראל תוסמך, בהתאם לחוקים החלים על כל אזרחי המדינה, להעניק רשיונות גם לגבי השטחים שהכניסה אליהם והיציאה מהם עדיין טעונות רשיון.

המסגרות הצבאיות המיוחדות, שהיו כלולות בממשל הצבאי, יבוטלו. שתי־עשרה הנציגויות הקיימות של הממשל הצבאי יבוטלו.

כללים אלה, אשר ייכנסו לתוקפם למן ה־1 בדצמבר 1966, אינם מבטלים את צווי הסגירה לגבי אזורים מוגדרים החלים על כל אדם, מטעמים של בטחון המדינה.

אדוני היושב־ראש, התלטה זו של הממשלה יסודה בהכרה ובתקווה כי ניתן לקיים את הבטחון הפנימי בלי להיזקק עוד לממשל הצבאי. והעתיד יוכיח. יקויימו כל האמצעים הנאותים למניעת פגיעה בבטחון המדינה.

עם צעד זה, בהמשך לצעדים שקדמו לו, בא הממשל הצבאי לסיומו.

היו"ר י. ישעיהו־שרעבי:

אנו עוברים לסעיף י"ג של סדר־היום: הודעת הממשלה על ביטול הממשל הצבאי. רשות הדיבור לראש הממשלה.

ראש־הממשלה ושר־הבטחון ל. אשכול:

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה. בעת הצגת הממשלה החדשה ב־12 בינואר 1966 הודעתי לכנסת, שבדעת הממשלה להעניק הקלות נוספות באזורי הממשל הצבאי. אמרתי כי הבדואים בנגב יהיו פטורים מן הצורך ברשיון תנועה ויוכלו לנוע בארץ באופן חופשי. אמרתי כי אזור הממשל הצבאי בצפון, להוציא שטחים סגורים לאורך הגבול, ייפתח לתנועה חופשית לשני הכיוונים. הוספתי ואמרתי, שמגמתנו להגיע בתקופת שנה לביטול מנגנון הממשל הצבאי בכללו.

בסקירתו בכנסת ביום 18 במאי 1966, הודעתי על ההקלות שכבר הונהגו בינתיים באזורי הממשל הצבאי בצפון, להוציא שטחים סגורים ובלתי־מימושבים, שבחלקם הגדול הם לאורך הגבול. ציינתי כי הבדואים בנגב שוחררו מעושה מן הצורך ברשיון תנועה והם יכולים לנוע צפונה באופן חופשי. כן חזרתי על הודעתי הקודמת, כי מגמתנו להגיע בתקופת שנה גם לביטול שארית המנגנון של הממשל הצבאי.

הממשלה החליטה כי מן האחד בדצמבר שנה זו יבוטל המנגנון של הממשל הצבאי, ותפקידים שהיו מוטלים עד כה על הממשל הצבאי יועברו לסמכותן של הרשויות האזרחיות הנוגעות בדבר.

ביטול המנגנון של הממשל הצבאי הוא המשכו של תהליך. מאז שנת 1949 בוצעו בהדרגה כמה שינויים והקלות, אשר נועדו לפטור את אזרחי המדינה מהגבלות ואיסורים, שהיו מחייבי המציאות הבטחונית בשעתם ונעשו, עם הזמן, מיותרים. הקלות ושינויים מרחיקי לכת נוספים הונהגו בשנת